

บทที่ 1

ภูมิศาสตร์ : ลักษณะโคคเค่น

การศึกษาประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่เป็นการศึกษาวิธีการพัฒนาชาติให้เจริญและทันสมัยและเป็นการศึกษาวิธีการสร้างจักรวรรดิ ตลอดจนเป็นการศึกษาว่า เหตุใดญี่ปุ่นจึง “ขึ้นเร็ว ตกเร็ว” อย่างน่าอัศจรรย์ ในปัจจุบัน ข้อมเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ญี่ปุ่นคือสัตว์เศรษฐกิจที่ยิ่งใหญ่ เป็นที่ชื่นชม ทว่าท่ามกลางความมั่งคั่งทางชุมทรัพย์และภูมิปัญญา การศึกษาประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นจะทำให้สามารถเข้าใจประชาชาติญี่ปุ่นได้ถูกต้อง และเป็นปัจจัยแห่งการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันคึงามต่อกัน อีกทั้งเป็นเครื่องส่งเสริมให้ผู้ศึกษารู้จักประชาชาติญี่ปุ่นอย่างแท้จริง

ในการศึกษาประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นสมัยใหม่นั้น จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นทั่วไปเป็นเบื้องต้น

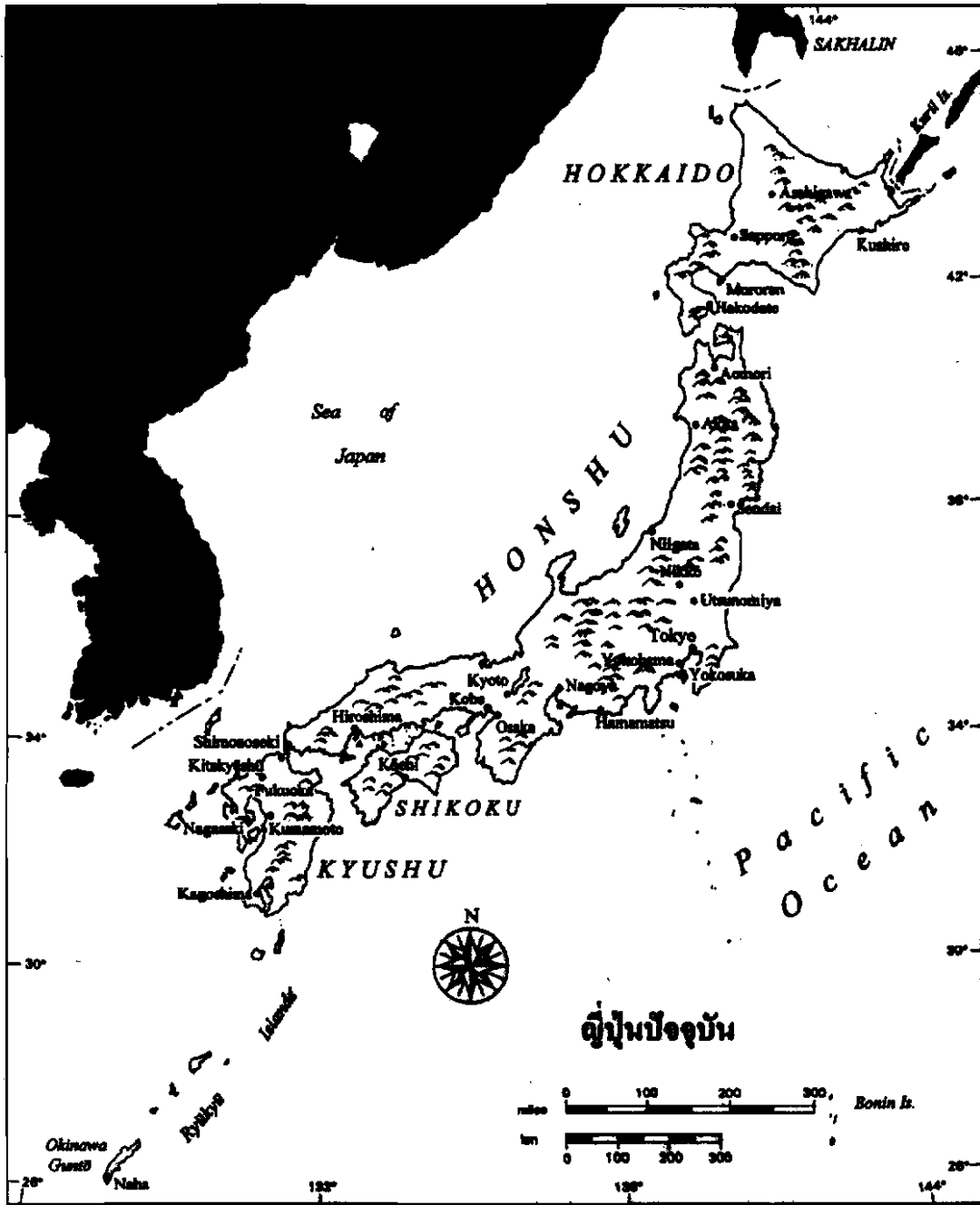
ญี่ปุ่นเรียกประเทศของตนว่า นิฮอน (Nihon) หรือนิปปอน (Nippon) แปลว่า ดินแดนอาทิตย์อุทัย (“Source of The Sun”)

พื้นที่ประเทศ

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก มีลักษณะเป็นกลุ่มเกาะ (Archipelago) ขนาดใหญ่ ขยายเหยียดยาวประมาณ 1,000 ไมล์ มีพื้นที่ 147,611 ตารางไมล์ มีขนาดเทียบเท่ากับรัฐแคลิฟอร์เนีย (California) ของสหรัฐอเมริกา² มีเกาะขนาดใหญ่ 4 เกาะคือ ฮอกไกโด (Hokkaido) ฮอนชู (Honshū) ชิโกกุ (Shikoku) และคีวชู (Kyūshū)

ภูมิประเทศ

ญี่ปุ่นมีภูมิประเทศโคคเค่น เป็นขุนเขาถ้ำเนาไพรมากกว่าที่ราบ และมีชายฝั่งทะเลที่ขรุขระเต็มไปด้วยโขดหิน ภูเขาใหญ่น้อยก็สูงชันมาก ไม่สามารถใช้เป็นที่เพาะปลูกขั้นบันไดได้ คั้งนั้น แม้อินดิอุคมสมบูรณ์ แต่ก็มีที่รายน้อยมาก ทั้งแผ่นดินมีพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การ

เพาะปลูกเพียงร้อยละ 16-20 เท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นที่ราบอยู่ในที่ราบคันโต (Kantō) ซึ่งเป็นบริเวณโดยรอบนครหลวงโตเกียว (Tokyo) ปัจจุบัน พื้นที่นี้จึงเป็นพื้นฐานแห่งอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่มีศักยภาพสูงมาก

การคมนาคมการขนส่งใช้เส้นทางแม่น้ำได้ยาก เพราะแม่น้ำส่วนใหญ่เป็นเส้นสายสั้นมากยาวที่สุดก็เพียง 292 ไมล์ ส่วนใหญ่ใช้เดินเรือยาก เส้นทางสำคัญคือ เส้นทางระหว่างเกาะต่าง ๆ โดยเฉพาะระหว่างเกาะฮอนชูกับเกาะแก่งต่าง ๆ ของเกาะคิวชูและชิโกกุ เป็นเสมือนทะเลสาบภายในล้อมรอบด้วยเกาะ การคมนาคมผ่านทะเลสาบนี้เป็นเส้นทางความคิดต่อที่สำคัญระหว่างที่ราบใหญ่ของเกาะคิวชูเหนือกับที่ราบใหญ่ของภูมิภาคคินกิ (Kinki) ซึ่งอยู่ในใจกลางของเกาะฮอนชู บริเวณเกาะคิวชูเหนือและคินกิจึงเป็นศูนย์กลางแห่งประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นในยุคก่อน ครั้นต่อมา พื้นที่เพาะปลูกได้ขยายออกไปสู่พื้นที่ใหญ่คือ ที่ราบคันโตที่กว้างใหญ่ที่สุด ความเจริญก็แผ่ขยายออกไปทั่ว ความแนวเกาะคิวชูเหนือไปสู่ที่ราบคันโต เดิมไปด้วยเมืองสำคัญมากมาย บางเมืองเคยเป็นนครหลวงและเป็นเมืองสำคัญหลัก มีการเพาะปลูกและการอุตสาหกรรมเป็นแห่ง ๆ ในอัตราส่วนพอ ๆ กัน

ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นกลุ่มเกาะ ขุนเขาถ้ำเนาโพรและม่านน้ำมหาสมุทรข่มทำให้ชาวญี่ปุ่นไม่สามารถติดต่อกันได้ทั่วถึงทั้งแผ่นดิน ชาวญี่ปุ่นจึงรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้การปกครองแบบรวมอำนาจสู่ส่วนกลางได้ยาก การรวมกันมักไม่ยั่งยืนยาวนาน การปกครองย่อมมีลักษณะการใช้อำนาจกระจายออกไป มากกว่าจะรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง

ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นกลุ่มเกาะทำให้ศัตรูยากที่จะรุกราน ชาวญี่ปุ่นไม่เห็นความจำเป็นของการรวมกันเพื่อต้านภัยคุกคามจากภายนอก ชาวญี่ปุ่นนิยมเป็นอิสระปกครองตนเองมากกว่า การปกครองจึงมีลักษณะแตกแยกและกระจายอำนาจ วัฒนธรรมได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นตามลักษณะภูมิประเทศเช่นนั้น

ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นกลุ่มเกาะ ขุนเขาและม่านน้ำมหาสมุทร คือสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่ทำให้ชีวิตชาวญี่ปุ่นแนบแน่นใกล้ชิดวัฒนธรรมชาติมาก คือ สายน้ำใสไหลเย็น ขุนเขาถ้ำเนาโพรและดวงอาทิตย์ สายน้ำและม่านน้ำได้สร้างความมหัศจรรย์อย่างยิ่งแก่ชาวญี่ปุ่นทุกครั้งที่ราที่ได้ประสบพบเห็น ชาวญี่ปุ่นหลงไหลดื่มด่ำเป็นอย่างยิ่งกับสายน้ำ ชอบแหวกว่าย ชอบทำความสะอาดร่างกายด้วยน้ำ และใช้น้ำในพิธีกรรมมาก ชาวญี่ปุ่นหลงไหล

มากกับการขึ้นบนภูเขาแล้วทอดสายตาสู่น่านน้ำแปซิฟิก ฝ้ามองดวงอาทิตย์ขึ้น ธรรมชาติ
งดงามสุดพรรณนาจนชาวญี่ปุ่นเหมือนดั่งมนตรา ลักษณะภูมิศาสตร์ในท่ามกลางธรรมชาติ
ได้ทำให้ชาวญี่ปุ่นมีจิตวิญญาณที่หลงใหลธรรมชาติมาก

ภูมิอากาศ

ญี่ปุ่นมีภูมิอากาศหนาวอบอุ่น จากผืนแผ่นดินใหญ่เอเชีย มีลมหนาวหอบเอาความชื้น
มาสู่ญี่ปุ่น กลายเป็นหิมะในฤดูหนาว ในฤดูร้อน ลมมรสุมจากน่านน้ำมหาสมุทรแปซิฟิก
หอบเอาฝน ความชื้นและความร้อนมาสู่ญี่ปุ่น ดังนั้น ภูมิอากาศญี่ปุ่นจึงมีความหนาวอบอุ่น
และมีความชื้นเพียงพอ อีกทั้งยังมีกระแสน้ำอุ่นจากชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงใต้ด้วยเทกระแส
น้ำอุ่นเข้าสู่ทะเลญี่ปุ่น (Sea of Japan) เป็นกระแสน้ำอุ่นสีจิม่า (Tsushima Current) กระแสน้ำ
เย็นโอคอตสค์จากทะเลโอคอตสค์ (Okhotsk) แม้กระแสน้ำเย็นเข้าสู่บริเวณเหนือเกาะฮอนชู
และตะวันออกของเกาะฮอกไกโด

ลักษณะที่ตั้ง

ญี่ปุ่นอยู่ห่างจากแผ่นดินใหญ่เอเชีย 115 ไมล์ ลักษณะที่ตั้งเช่นนี้มีส่วนทำให้ญี่ปุ่น
สร้างประวัติศาสตร์อันมีลักษณะพิเศษเฉพาะ กล่าวคือ การเป็นกลุ่มเกาะโดดเด่นทำให้ญี่ปุ่น
เสมือนอยู่ในโลกของตน โดดเดี่ยว ไม่ใคร่ติดต่อกับโลกภายนอก ในประวัติศาสตร์อันยาว
นานนั้น ญี่ปุ่นไม่เคยมีประสบการณ์พยานพบชนชาติใดรุกรานญี่ปุ่นและครอบครองญี่ปุ่น ใน
ค.ศ. 1274 และ 1281 มงโกล (Mongol) ได้พากเพียรยกทัพมีกำลังพลประมาณ 150,000 คน
ข้ามน้ำข้ามทะเลมารุกรานญี่ปุ่น โดยยกพลขึ้นบกที่อ่าวฮาคาตา (Hakata) ทางเหนือในเกาะคิว
ชู แต่ต้องพ่ายแพ้ยับเยินด้วยพลังอำนาจแห่งลมพายุไต้ฝุ่น ญี่ปุ่นถือว่าลมพายุนี้เป็นลม
พายุสวรรค์บันดาล (Divine Wind, Kamikaze, พระพาย) อาจจะกล่าวได้ว่า โดยลักษณะที่ตั้ง
และการที่โลกยังไม่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการขนส่งคมนาคม ทำให้ญี่ปุ่นไม่เคยถูกรุ
กภัยคุกคามและการคุกคามอยู่ภายใต้การปกครองของชนชาติใดเลยจนถึง ค.ศ. 1945 ญี่ปุ่นจึงมี
ความเชื่อมั่นมาช้านานโดยตลอดว่า ญี่ปุ่นคือดินแดนแห่งทวยเทพ เป็นดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่
ล่วงละเมิดมิได้ เป็นดินแดนที่ไม่มีชนชาติใดพิชิตได้ (Invincible land)

โดยลักษณะที่คล้ายกันที่ทำให้ชาวญี่ปุ่นทะเลาะทะเลาะกันที่จะเป็นใหญ่เหนือดินแดนต่างชาติ โดยเฉพาะเกาหลี ซึ่งเป็นราชอาณาจักรใกล้ญี่ปุ่นมาก ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์จีน ชาวญี่ปุ่นตั้งถิ่นฐานเป็นใหญ่ในเกาหลีตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 1 แคว้นแคว้นเกาหลีที่ชาวญี่ปุ่นเคยมีอำนาจปกครองอยู่ในเกาหลีภาคใต้ เมื่ออาณาจักรซิลลา (Silla) มุ่งมั่นรวมประเทศเกาหลี ย่อมต้องขับไล่อำนาจอิทธิพลญี่ปุ่น โดยได้รับความช่วยเหลือจากกองทัพจีนสมัยราชวงศ์ถัง ตั้งแต่ ค.ศ. 562 ญี่ปุ่นสูญเสียดินแดนในเกาหลี ราชวงศ์ถังปกป้องเกาหลีจากญี่ปุ่นได้สำเร็จงดงามใน ค.ศ. 663 ปีคจากอำนาจญี่ปุ่นนับแต่นั้นมาจนถึง ค.ศ. 1592 จอมยุทธโทโยโตมิ ฮิเดโยชิ (Toyotomi Hideyoshi) จึงเพียรพยายามอีกครั้งที่จะครอบครองเกาหลี แต่ราชวงศ์หมิงก็ได้ทำสงครามกับญี่ปุ่นเพื่อปกป้องเกาหลีอีก การพิชิตเกาหลีจึงเป็นไปได้ ทั้งยังทำให้ญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์เป็นปฏิปักษ์กับจีนโดยปริยาย เกาหลีอยู่ในความฝันของชาวญี่ปุ่นมาช้านานจนถึงยุคใหม่

ความเป็นกลุ่มเกาะห่างไกลจากแผ่นดินใหญ่เอเชีย ย่อมทำให้ญี่ปุ่นต้องอยู่โดดเดี่ยว แต่ญี่ปุ่นก็อยู่ในกระแสอารยธรรมจีน เพราะญี่ปุ่นอยู่ใกล้พอที่จะติดต่อกับและรับอารยธรรมจีน แต่ก็อยู่ไกลพอที่จะเป็นของตัวเอง ไกลพอที่จะไม่ตกไปอยู่ภายใต้ฉายาอำนาจอครอบงำของอำนาจและอารยธรรมจีน' ลักษณะที่คล้ายคลึงอันอำนวยการประโชชน์แก่ญี่ปุ่นให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างเป็นอิสระและสามารถติดต่อกับอารยธรรมจากแผ่นดินใหญ่เอเชียด้วย ญี่ปุ่นสามารถสร้างความเจริญและตั้งเป็นรัฐที่เข้มแข็งได้เมื่อโอกาสอำนวย' แม้อยู่ห่างไกลโดดเดี่ยว ญี่ปุ่นก็ยังเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมจีนและสามารถพัฒนาความเจริญที่มีเอกลักษณ์ได้ด้วย'

ความห่างไกลอาจจะทำให้ความเปลี่ยนแปลงมาสู่ญี่ปุ่นช้า ความเปลี่ยนแปลงอาจจะก่อเกิดขึ้นภายในญี่ปุ่นเอง มากกว่าจะเปลี่ยนแปลงโดยเหตุที่มีความเปลี่ยนแปลงมาสู่ญี่ปุ่น แต่เมื่อใดญี่ปุ่นยอมรับความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ญี่ปุ่นจะเลือกรับเฉพาะที่เห็นว่าเหมาะสมกับคนเท่านั้น เมื่อเปลี่ยนแปลงแล้ว ความเปลี่ยนแปลงนั้นจะถูกกลืนหายเป็นเนื้อเดียวกันไปกับความเจริญภายใน ก่อเกิดเอกลักษณ์แห่งความเจริญแบบญี่ปุ่น ญี่ปุ่นสามารถแยกได้ว่า สิ่งใดคือญี่ปุ่น สิ่งใดคือสิ่งที่รับมาจากภายนอก' เมื่อพิจารณาความเจริญของญี่ปุ่นโดยทั่วไปแล้ว จะเห็นได้ว่า ญี่ปุ่นเหมือนตะวันตกมากกว่าจะเหมือนจีน'

ลักษณะที่ตั้งทำให้ญี่ปุ่นอยู่โดดเดี่ยว มีวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ ชาวญี่ปุ่นรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ทั้งยังรู้สึกว่าคุณเป็นประชาชนชาติที่แตกต่างจากชาวเอเชียแผ่นดินใหญ่ บางครั้งยัง

ทำให้รู้สึกอย่างไรเหตุผลว่าคนเหนือกว่า เพราะเป็นประชาชาติพิเศษที่มีฤทธิ์เทพเป็นต้นสายบรรพชนของคน แผ่นดินญี่ปุ่นคือแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์แห่งทวยเทพ

การอยู่โดดเดี่ยวยังทำให้ชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มนิยมอนุรักษณ์มากกว่าเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม สิ่งเก่าและสิ่งใหม่ในวัฒนธรรมปรากฏชัดเจน ชาวญี่ปุ่นแยกออกว่าสิ่งใดคือสิ่งที่ป็นเนื้อแท้ญี่ปุ่นและสิ่งใดคือสิ่งที่ลอกเลียนหรือขี้นมา

อย่างไรก็ตาม การอยู่โดดเดี่ยว ไม่เคยค้นที่จะคบหาสมาคมกับชนต่างชาติมาช้านาน หลายศตวรรษยอมทำให้ชาวญี่ปุ่นยากที่จะเข้าใจความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของชนต่างชาติ

การอยู่โดดเดี่ยวตามลักษณะที่ตั้งเป็นเครื่องอธิบายได้เป็นอย่างดีว่า เหตุใดญี่ปุ่นจึงเป็นประเทศที่โดดเด่นแตกต่างจากประเทศอื่น ชาวญี่ปุ่นนิยมมีจิตอยู่ตามลำพัง ทำการใด ๆ ตามลำพัง ไม่นิยมมีพันธมิตร การสร้างจักรวรรดิระหว่าง ค.ศ. 1875-1942 ล้วนเป็นการปฏิบัติการไปตามลำพัง แม้จะมีพันธมิตรกลุ่มอักษะ (Axis Powers) ความนิยมอยู่โดดเดี่ยว แสดงเหตุผลได้ชัดเจนว่า เหตุใดญี่ปุ่นจึงเผชิญความพราชัยอย่างย่อยยับใน ค.ศ. 1945

ประชากร

ชนพื้นเมืองของญี่ปุ่นคือ ชาวไอนุ (Ainu) เป็นกลุ่มเผ่าพันธุ์คอเคซอยด์ (Caucasoid) ดำเนินนิทานพื้นเมืองเล่าเรื่องการตั้งถิ่นฐานของชนกลุ่มหนึ่งมาจากทิศใต้ อพยพผ่านเกาะไต้หวันและหมู่เกาะริวกิว (Ryūkyū) ไปสู่ญี่ปุ่น แต่โบราณคดีชี้ว่า น่าจะมี 2 กลุ่มอพยพมาสู่ญี่ปุ่น คือ กลุ่มที่อพยพมาจากเกาหลีและหรือจากเกาะซาคาลิน (Sakhalin) และอีกกลุ่มมาจากอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ชนพื้นเมืองไอนุถูกขับไล่ให้ถอยขึ้นไปสู่ทางเหนือของเกาะฮอกไกโด

โดยรูปลักษณ์แล้ว ชาวญี่ปุ่นเป็นกลุ่มเผ่าพันธุ์มองโกลอยด์ (Mongoloid) ผิวเหลือง คมดำตรง คางสั้นเตี้ย มีลักษณะเป็นทั้งชาวเกาะในน้ำน้ำแปซิฟิกกลุ่มโพลินีเซียน (Polynesian) และนิกริโต (Negrito) และยังมีทั้งลักษณะเป็นกลุ่มสืบเผ่าพันธุ์คอเคซอยด์ ซึ่งน่าจะมาจากชนไอนุ ชาวญี่ปุ่นจึงเป็นชนกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Group) ที่มีลักษณะโดดเด่นมาก

ชาวญี่ปุ่นมีภาพลักษณ์สองด้านในสายตาของคนภายนอก ด้านหนึ่ง ชาวญี่ปุ่นเป็น คนชื่อ อิมง่าย อ่อนโยน มีเมตตาธรรมและใจดีสันติ ทว่าอีกด้านหนึ่ง ชาวญี่ปุ่นนิยมเครื่องคัม มินเมา อีเก็ม เข็มมหาญในการศึกมาก

พัฒนาการทางเศรษฐกิจ

โดยภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นกลุ่มเกาะและขุนเขาสำเนาไพร ทั้งประเทศเป็นป่าไม้ ประมาณกึ่งหนึ่ง ญี่ปุ่นมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นป่าไม้ น้ำตก แหล่งการประมงและถ่านหิน มีแร่ธาตุน้อย

ภูมิประเทศที่เป็นขุนเขาสำเนาไพรย่อมทำให้มีที่ราบน้อย ญี่ปุ่นมีพื้นที่การเพาะปลูก น้อยมาก ขุนเขาที่ลาดชันมากก็ไม่เหมาะที่จะปรับปรุงเป็นพื้นที่เพาะปลูก ทั้งประเทศมีพื้นที่ เพาะปลูกเพียงประมาณร้อยละ 16-20 หรือ 1/5 พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่อุดมสมบูรณ์ แม่น้ำที่มีอยู่ ล้วนเป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ สายที่ยาวที่สุดก็เพียง 292 ไมล์ อีกทั้งเป็นเส้นทางน้ำที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมไม่ได้ แต่ญี่ปุ่นยังนับว่าโชคดีที่มีภูมิอากาศเอื้ออำนวยแก่การเพาะปลูกและการตั้ง ถิ่นฐานมาก กล่าวคือ ญี่ปุ่นมีฝนตกมากเพียงพอ มีแคลจิดและมีฤดูกาลยาวนานเหมาะแก่การ เพาะปลูกมาก ญี่ปุ่นมีแหล่งน้ำคือ น้ำตกและแม่น้ำลำธารสายสั้น ๆ ที่ญี่ปุ่นสามารถพัฒนาให้ เป็นประโยชน์ได้ด้วยระบบการชลประทานขนาดเล็ก เมื่อผสมผสานเข้ากับสภาพที่เอื้ออำนวย อุดสาหกรรมอย่างแรงกล้าของชาวญี่ปุ่นแล้ว ก็ทำให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างจะ สมบูรณ์ตามมาตรฐานโลกร่วมสมัย

การเกษตรของญี่ปุ่นเป็นแบบการเพาะปลูกใช้น้ำมาก (Wet farming) มุ่งเพิ่มผลผลิต ทุกวิถีทางในพื้นที่จำกัด (Intensive Agriculture) โดยทุ่มเทแรงงาน ประชากรญี่ปุ่นจึงมีอัตรา เกิดสูงมาก ใน ค.ศ. 1855 ที่เปิดประเทศ ญี่ปุ่นมีประชากรมากถึง 30 ล้านคน'

พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ ได้แก่ ที่ราบคันโคของเกาะฮอนชูตะวันออกเฉียงใต้และชายฝั่งทะเลตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งสามารถเพาะปลูกได้ปีละ 2 ครั้ง ชายฝั่งทะเลตะวันตกเฉียงใต้มี ประชากรหนาแน่น เป็นแหล่งวัฒนธรรมและแหล่งวิถีชีวิตทางการเมืองที่สำคัญของญี่ปุ่น ภูมิภาคนี้คือผู้ใกล้ชิดจีนแผ่นดินใหญ่ จึงได้รับความเจริญทางศิลปวิทยาการของจีนด้วย

นอกจากการเพาะปลูกแล้ว ชนชาติยังเอื้ออำนวยให้ชาวญี่ปุ่นมีอาชีพร่อน ผนที่คก
หนักชวานานทำให้ญี่ปุ่นมีป่าเขาอุดมด้วยน้ำตกและทรัพยากรไม้ ความน่าน้ำโดยรอบเกาะ
เป็นแหล่งที่กระแสน้ำอุ่นพบกับกระแสน้ำเย็น มีสัตว์ทะเลอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งประกอบ
อาชีพการประมงที่ให้โภชนาการหลักแก่ชาวญี่ปุ่นคือ อาหารทะเลที่อุดมด้วยโปรตีน

ญี่ปุ่นมีท่าเรือที่เหมาะสมแก่การประมงและการค้าตามชายฝั่งทะเล อาชีพการประมงและ
การค้าขายทางทะเลถือเป็นอาชีพร่อนที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าอาชีพเพาะปลูก ชาวญี่ปุ่นได้
ชื่อว่าเป็นชาวทะเลผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในน่านน้ำตะวันออกของทวีปเอเชียในระหว่างศตวรรษที่
16 และที่ 17

ภูมิศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์อารยธรรมอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นปรัชญา
ศาสนา ศิลปวิทยาการ หรือสถาบันหลักของสังคม ย่อมได้รับอิทธิพลภูมิศาสตร์อย่างหลีกเลี่ยง
มิได้ ชีวิตจิตใจผู้คนล้วนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลล้าลึกของภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ญี่ปุ่น
ได้เปิดฉากขึ้นโดยมีภูมิศาสตร์เป็นฉากหลัง เหตุการณ์ทั้งหลายล้วนเกิดขึ้นและอธิบายได้ด้วย
เหตุผลส่วนหนึ่งมาจากอิทธิพลของภูมิศาสตร์ ความเจริญและความคดดำของญี่ปุ่นก็ล้วนมี
เหตุปัจจัยหนึ่งมาจากภูมิศาสตร์ ภูมิศาสตร์จึงเป็นพลังหนึ่งที่สามารถลิขิตชะตากรรมชาวญี่ปุ่น
ได้ทุกผู้ทุกนาม